

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN AUDITOINTI

Tekijät **Hanna Snellman, Vesa Korhonen, Mari Pantsar, Akseli Tiitta, Mira Huusko & Marja-Liisa Saarilammi, Maanpuolustuskorkeakoulun itsearviointi (toim.) Matti Höysniemi**

Auditointivuosi **2023**, Karvin julkaisu **18:2023**

Kieli **Suomi**

ISBN **978-952-206-795-1 pdf**

1.3 Koulutuksen arviointi ja kehittäminen

- Korkeakoulun itsearviointi

Kattava palautejärjestelmä koulutuksen kehittämisessä

Maanpuolustuskorkeakoulun opetuksen palautejärjestelmä -normi määrittää kattavat perusteet opintojen eri vaiheissa kerättävistä opiskelijapalautteista. Palautejärjestelmä liittyy olennaisesti opetussuunnitelmatyöhön ja sillä tuetaan opintojen kaikkien vaiheiden suunnittelua ja toimeenpanoa.

Opiskelijoilta kerätään palautetta koko opintojen ajan valintaprosessista työelämään. Valintakoepalautte kerätään välittömästi valintakokeen jälkeen. Opintojaksopalautte kerätään jokaisen opintojakson jälkeen. Kausipalautte kerätään opintojen puolella välissä ja tutkintopalautte opintojen päättyessä. Opintojen aikana kerätään myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuspalaute. Palautetta kerätään kysymyssarjojen lisäksi myös suullisesti opintojen eri vaiheissa ja opiskelijat osallistuvat ajoittain palautteen analyysiin.

Työelämäpalautte kerätään noin 1-2 vuoden kuluttua tutkinnoista valmistuneilta ja heidän esimiehiltään, jotka ovat opintojensa jälkeen työelämän tehtävissä. Palautteen avulla arvioidaan ja kehitetään tutkintojen opetussuunnitelmien työelämätarpeiden ja osaamistarpeiden vastaavuutta.

Opiskelija- ja opettajapalautteen kautta muodostetaan kokemusperäinen näkemys osaamistavoitteiden saavuttamisesta. Tämän lisäksi useissa tapauksissa opetustavoitteita mitataan arvioitavalla suorituksella (esim. tentti tai näyttö). Opintojakson johtaja laatii opintojaksokertomuksen, jossa mm. analysoidaan osaamistavoitteiden saavuttamista.

Yhteiskunnan ja työelämän muuttavat tarpeet johdetaan osaamisvaatimusten kautta opintojen tavoitteisiin ja opetussuunnitelmiin. Opetussuunnitelmatyön ja palautejärjestelmän toimintamallien kautta tarpeiden arviointi ja opetuksen kehittäminen ovat jatkuva prosessi. Olennaiset muutostarpeet osoitetaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tehtävien kautta vuosittaisessa suunnitteluprosessissa.

Jatkuvan oppimisen malli

Upseerin urapolulla toteutuu jatkuvan oppimisen malli, koska puolustusvoimien upseerit palaavat tasaisin väliajoin Maanpuolustuskorkeakouluun täydentämään osaamistaan koko uransa ajan ja varmistavat osaltaan nousujohteisuuden. Tutkintoon johtavassa koulutuksessa, SK-tutkinnon suorittamisen jälkeen sotatieteiden kandidaatit siirtyvät viisi vuotta kestävään työelämävaiheeseen ja palaavat sitten kahdeksi vuodeksi täydentämään sotatieteellistä perustutkintoaan sotatieteiden maisteriopintoihin. Maisterin tutkinnon jälkeen heidän on mahdollista jatkaa opintoja sotatieteiden tohtorin tutkintoon, mutta virkauran näkökulmasta heidän seuraava virkaurakurssinsa on 5-7 vuoden päästä esiuupseerikurssi (EUK) tai yleisesikuntaupseerin (YEK) tutkinto.

Tutkintojen opetussuunnitelmat ovat osaamisperusteisia. Opiskelijoiden osaamisen arviointi ja kehittämistarpeiden reflektointi käynnistyy jo opintojen alkuvaiheessa. Kaikessa koulutuksessa ja opetuksessa pyritään suoraan tai välillisesti kehittämään opiskelijoiden työssä oppimisen valmiuksia, mikä tukee jatkuvaa oppimista.

Upseerien koulutusjärjestelmään kuuluu kattava täydennyskoulutus, josta Maanpuolustuskorkeakoulun vastuulla on yliopistotasoinen täydennyskoulutus, mm. toimialapäällikkökurssit, ylemmän päällystön kurssi ja ylimmän johdon kurssi. Nämä kokonaisuudet suunnitellaan ja toimeenpannaan työelämärelevantsi, henkilöiden työuravaihe sekä elinikäisen oppimisen periaatteet huomioiden.

Vahvuudet

Osaamistavoitteiden saavuttamisen ja työelämärelevantsiin merkitys
Opetuksen ja tutkintojen johtamisen palaute- ja arviointijärjestelmän kattavuus ja vaikuttavuus
Tutkintorakenteeseen sisältyvä jatkuvan oppimisen mahdollisuus ja vaatimus

Kehittämiskohteet

Työelämäpalautteen käytänteiden kehittäminen
Linjakkaan opetuksen suunnittelun tukeminen usein vaihtuvalle opettajenkilöstölle
Ammatillisen kasvun tukeminen tutkinnon tasoa vastaavalla tavalla

1.3 Koulutuksen arviointi ja kehittäminen

- Auditointiryhmän arvio

Palautetietoa kerätään ja hyödynnetään monipuolisesti koulutuksen kehittämiseksi

Maanpuolustuskorkeakoulun palautejärjestelmän kokonaisuus on erinomainen. Koulutuksen palautejärjestelmä on kattava ja toimii systemaattisesti palautetiedon hyödyntämiseksi. Auditointihaastattelujen mukaan palautetta kerätään palautekyselyillä opetuksen toteutuksesta, palautekeskusteluja käydään opintojaksojen päättyessä opintojaksokeskusteluissa ja palautetta kerätään tenttien ja näyttökokeiden yhteydessä. Lisäksi työelämäpalautetta kerätään kaksi vuotta valmistumisen jälkeen. Vastapalautetta eli tietoa opiskelijapalautteen perusteella tehdyistä muutoksista annetaan opiskelijoille, ja tämä toimintapa on ohjeistettu palautenormissa. Myös työelämän edustajat saavat antamastaan palautteesta vastapalautteen. Työpajoissa kävi ilmi, että osalla henkilöstöön kuuluvilla voi olla muita heikommat valmiudet huomioida palautetta tai muuttaa toimintaansa niiden pohjalta.

Maanpuolustuskorkeakoulussa varmistetaan, että asetetut osaamistavoitteet saavutetaan koulutusohjelman aikana. Itsearviointiraportin mukaan Maanpuolustuskorkeakoulun palautejärjestelmän uudistamisessa on ollut keskeistä erityisesti opiskelijoiden osaamisen kehittymisen näkökulma. Koulutuksen palautejärjestelmässä arvioidaan opetuksen ja opiskelun kuormittavuuden lisäksi erityisesti asetettujen osaamistavoitteiden saavuttamista. Itsearviointiraportin mukaan opintojakson johtaja laatii opintojaksokertomuksen, jossa analysoidaan opiskelijoiden osaamistavoitteiden saavuttamista. Jos tietyllä opintojaksolla ei saavuteta asetettuja osaamistavoitteita, niiden opettaminen ja oppiminen huomioidaan tulevien opintojaksojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Auditointihaastatteluiden mukaan opintojaksoilla käydään vuoropuhelua opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä. Opintojen läpäisyä peilataan sekä erillisen palautteen muodossa että yhteisenä palautteena. Tarvittaessa opintojaksojen muutostarpeista keskustellaan eri työryhmissä. Opiskelijakunnan opiskelijaedustajilla on merkittävä rooli työryhmiin osallistumisessa. Auditointiryhmä korostaa opiskelijoiden ja opettajien vuoropuhelun merkitystä kehittämiskohteiden ja muutostarpeiden arvioinnissa. Jatkuvan vuoropuhelun mahdollistamiseen on tarpeen myös jatkossa kiinnittää huomiota.

Auditointihaastatteluiden mukaan erityisesti nopeat turvallisuusympäristön muutokset heijastuvat konkreettisesti koulutussisältöjen päivitystarpeisiin. Koulutuksen palautejärjestelmän, opintojaksopalautteiden ja opiskelijoiden kanssa käytävän vuoropuhelun kautta varmistetaan koulutuksen ajantasaisuus. Koulutuksen palautejärjestelmään sisältyvä työelämäpalautte on auditointihaastattelujen mukaan kehittänyt koulutusta vastaamaan entistä paremmin muuttuviin työelämätarpeisiin. Opintojaksojen pienet muutokset voidaan toteuttaa nopeasti ilman, että on tarpeen muuttaa opintosuunnitelmien tavoitteita laajasti. Tämä tuo joustavuutta toiminnan kehittämiseen.

Jatkuva oppiminen on integroitu kaikkeen toimintaan

Jatkuva oppiminen on vahvasti sisäänrakennettua upseerin urapolkuun. Upseerit palaavat säännöllisin väliajoin Maanpuolustuskorkeakouluun opiskelemaan tai täydennyskoulutukseen. Opiskelujaksojen välissä opiskelijat ovat töissä palveluspaikoissa ja ovat myös siellä tekemisissä keskenään. Opintojen ja työelämän vuorottelu muodostaa jatkumon, jossa työelämäintegraatio on vahva upseerinuran eri vaiheissa. Korkeakoulussa tiedetään, millaisiin tehtäviin valmistuvat työllistyvät. Itsearviointiraportin mukaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) avulla opiskelijat sitoutetaan koko työuran kestävään itsensä kehittämiseen. Opetushenkilöstön kiertoon liittyen korkeakoulun omat alumnit opettavat tulevia kollegoitaan. Vastaeläköityneet tai palveluksessa vielä toimivat henkilöt tuovat koulutukseen osaamista, jota on hyödynnetty ryhmämentorointijärjestelmässä. Itsearviointiraportin ja haastattelujen mukaan Maanpuolustuskorkeakoulu hyödyntää mentoreita ja Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen kouluttajapoolia opetuksessa jatkuvan oppimisen hengessä.

Henkilöstön antamat palautteet huomioidaan tukipalveluiden kehittämisessä osana Maanpuolustuskorkeakoulun johtamis- ja laatuja järjestelmää. Opiskelijoiden tarpeet tukipalvelujen kehittämisessä huomioidaan koulutuksen palautejärjestelmässä koottavan palautetiedon ja eri työryhmissä toteutuvan opiskelijaedustajien avulla.